

پر معاشونو باندې موضوعي ماليه

منل خدمت | ډاډ
اطاعت پذيری | خدمت | اطمینان
Compliance | Service | Making Sure

پر عایداتو باندې مالیاتو قانون کې نوو تعدیلاتو د معاشونو د مالیې تطبیق په څه ډول سره بدل کړی دی. دا رساله ددې بدلونونو په اړه څیړنې په بر کې لري او له تاسې سره د قانون سره سم د مالیې په وضع ورکړه کې مرسته کوي.

څوک باید مالیه وضع کړي؟

حکمي او حقیقي (انفرادي) شخصیتونه چې د کال په یوه میاشت کې دوه یا زیات کارکوونکي ولري مکلف دي ترڅو د هغو کارکوونکو له معاشونو څخه چې له ټاکلي حد څخه زیاتېږي (چې دا به وروسته مشخص کړل شي) مالیه وضع کړي (پر عایداتو باندې مالیاتو قانون ۵۸ ماده). حکمي اشخاص عبارت دي له: شراکتونو، سهامی شرکتونو، محدود المسؤلیت شرکتونو، موسسو، نمایندگیو، وزارتونو، او په ملي او محلي کچه نورو دولتي ارگانونو، دولتي تصدیو، بناروالیو او خیریه نهادونو څخه.

یادونه

یادونه: فورمې او لارښودونه د مالیې وزارت د عوایدو لوی ریاست څخه په وړیا ډول ترلاسه کیدای شي او همداراز د طی مراحل، ارزښتی او د مالیاتو د تحصیل په مهال هیڅ ډول فیس او حق الرحمه نه اخیستل کېږي.

کوم ډول ورکړې د موضوعي مالیې تابع گرځي؟

هغه ورکړې چې کارکوونکو ته د هغوی د کار په بدل کې د معاش یا دستمزد په شکل کې ورکول کېږي، د مالیې تابع دي. معاشونه او دستمزدونه متشکل دي له: د خدمتونو د وړاندې کولو په بدل کې اصلي معاش، اضافه کاري، د ګمارونکي لخوا کارکوونکي ته نغدي امتیازات (د ماکول، د موټر کرایه، او داسې نور خو یواځې دې امتیازونو پورې نه محدودېږي) او خدمتونو د وړاندې کولو په بدل کې غیر نغدي ورکړو څخه. د دې په اړه چې کومې ورکړې د موضوعي مالیې تابع کېږي، د لازیاتو معلوماتو لپاره ۵/۲۱۳۸۵/۱۳۸۴ عامه طرز العمل چې د مالیې وزارت <http://www.ard.gov.af/www.mof.gov.af/tax> ویب پاڼه کې شتون لري، مراجعه وکړئ.

څوک د موضوعي مالیې تابع دی؟

ټول میشت او غیر میشت کارکوونکي چې په افغانستان کې کار کوي او معاش یا دستمزد یې په یوه میاشت کې له ۵۰۰۰ افغانیو (یا ددې معادل په نورو پیسو) او یا ورځې یا اونۍ ته په پام کولو سره د معاش یا دستمزد یوه برخه او داسې نور (په داسې صورت کې ورکړې چې په

مياشتني شکل نه وي څخه زيات وي، مکلف دي ترڅو دا ماليه ورکړي. غير ميشت کارکوونکي له دې ماليې څخه په داسې صورت کې معاف دي چې هغو متبوع هيواد په همدې بڼه افغاني کارکوونکو ته په هغه هيواد کې په همدې شکل معافيت فراهم کړي وي. د بهرنيو هيوادونو او نړيوالو موسسو ميشت او غير ميشت اشخاص د افغانستان د دولت سره د تړونونو او قراردادونو سره سم د خپلو مالياتي وجايو په ورکړه باندې مکلف دي.

څوک کارکوونکی او څوک خپلواک قراردادې دی؟

دا مهمه ده چې د مالياتي موضوع په موخه کارکوونکي او خپلواک قرارداديان سره توپير کړل شي. کارکوونکي د معاش د موضوعي ماليې تابع ولي خپلواک قرارداديان ددغې ماليې تابع نه دي خو ددې پر ځای خپلواک قرارداديان د کلني عوايدو د ماليې تابع دي.

د ۱۳۸۷ لمريز کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون کې د کارکوونکي او خپلواک قراردادې تعريف ذکر شوی نه دی. ددې پر ځای، دا يو حقيقت دی چې د انفرادي شخص د خدمتونو د وړاندې کولو د ماهيت او شرايطو له مخې تصميم نيول کېږي نه د قرارداد يا په هغه کې د ذکر شوو شرايطو له مخې. نور عوامل چې په نظر کې نيول شوي عبارت دي له: د کار په طريقه باندې د کنترول لرلو اندازه، د ورکړو ترتيبات، د کار د ځای انعطاف پذيري، رپوټ ورکونه، د وسايلو او تجهيزاتو چمتو کول، د اړيکو موده او داسې نور.

د مالياتو د موضوع په موخه د کارکوونکي او خپلواک قراردادې د پيژندلو لپاره ۵/۱۳۸۵ عامه طرزالعمل ته چې د ماليې وزارت په www.mof.gov.af/tax ويب پاڼه يا د عوايدو د لوی رياست په ويب پاڼه <http://www.ard.gov.af> کې شتون لري، مراجعه وکړئ.

چاته ميشت او چاته غير ميشت ويل کېږي؟

پر عايداتو باندې مالياتو د قانون سره سم حقيقي شخص ته هغه مهال د افغانستان ميشت ويل کېږي چې (۲ ماده)

۱. د مالي کال په اوږدو کې د هغوی استوګنځی افغانستان وي: يا
۲. د مالي کال په اوږدو کې ۱۸۳ ورځې په افغانستان کې وي: يا

۳. د افغانستان د دولت کارکوونکي یا مامور وي اود مالي کال په اوږدو کې د دندو د ترسره کولو لپاره بهر ته موظف شوی وي.

په افغانستان کې د مقیمو اشخاصو سراسري عواید (له داخلي سرچینو څخه، د ماليې تابع دي.

غیر میشت اشخاص هغه اشخاص دي چې هیڅ یو له پورتنیو شرایطو څخه د هغوی په اړه نه تطبیقېږي. له افغاني سرچینو څخه د غیر میشتو اشخاصو ټول عواید د ماليې وړ دي. له افغاني سرچینو څخه عواید عبارت دي له هغو عوایدو څخه چې په مستقیم شکل په افغانستان کې ترلاسه شوي وي او یا په افغانستان کې د کار د سرته رسونې په وړاندې ورکړل شوي وي.

لومړۍ بیلگه:

جو براون یو بریتانوي تبعه دی او اصلي کور یې هملته دی. چې د یوې برتانیوي خیريې موسسې لپاره د کاري ماموریت د سرته رسونې لپاره د کارکوونکي په توګه د یو کال لپاره کابل ته راغلی. د یادې شوي موسسې او د افغانستان د دولت ترمنځ د کارکوونکو د معافیت په اړه کوم تړون نه دی شوی. یاد شوی شخص خپل معاش په بهرنیو پیسو (استرلنګ پونډ) له خپل متبوع هیواد څخه ترلاسه کوي. د معاش پیسې په مستقیم شکل د هغه بریتانوي بانکي حساب ته لیږدول کېږي. خو د هغه معاش د هغو خدمتونو په وړاندې دی چې یاد شوي شخص یې په افغانستان کې وړاندې کوي پر دې بنسټ دغه عواید افغاني عواید ګڼل کېږي او په افغانستان کې د موضوع ماليې تابع دي.

دویمه بیلگه:

عبدالله ناصري یو افغان دی چې د دوې په ښار کې ژوند کوي. یاد شوي شخص درې میاشتې په کابل کې تیرې کړې تر څو هماغې یادې شوي برتانیوي موسسې ته کار وکړي. لکه څرنګه چې د هغه د استوګنې اصلي ځای افغانستان نه دی او په افغانستان کې یې ۱۸۳ ورځې استوګنه نه ده ترسره کړې او په همدې ترتیب سره د افغانستان د دولت کارکوونکی هم نه دی پر دې بنسټ یاد شوی شخص غیر میشت بلل کېږي. خو د هغه معاش په افغانستان کې د هغه د کار په بدل کې له داخلي افغاني سرچینو څخه دي چې له افغاني سرچینو څخه عوایدو په توګه د ماليې وړ دي. برتانیوي

خبریه موسسه مکلفیت لري تر خو د عبدالله له معاش څخه مالیه وضع کړي او د افغانستان دولت ته ئې ورکړي.

د موضوعي ماليې نورم په څه ډول دی؟

پر عايداتو باندې د مالیاتو قانون وروستي تعدیلاتو د هر شخص لپاره په میاشت کې ۱۲،۵۰۰ افغانۍ (یا ددې مبلغ یوه برخه د ورځې، اونۍ او داسې نورو ته په کتو سره) معافیت ۵۰۰۰ افغانیو ته راتیټ کړی دی. البته دغه نورم د ۱۳۸۸ لمریز کال د ورې له لومړۍ نیتې نافذ دی. پر عايداتو باندې د مالیاتو قانون د ۲٪ مالیه هم اضافه کړې ده. دغه مالیه د عايداتو باندې مالیاتو قانون د مندرجو جدولونو د نورمونو څخه په گټه اخیستنې تطبیقېږي (۴ ماده).

د میاشتنیو معاشونو محاسبوي جدول په افغانۍ

مالیه	عوايد کم له (افغانۍ)	عوايد زیات له (افغانۍ)
۰٪	۵۰۰۰	۰
د ۵۰۰۰ د وضع څخه وروسته ۲٪	۱۰۰،۰۰۰	۵۰۰۰
د ۱۲،۵۰۰ د وضع څخه وروسته ۱۵۰٪ ۱۰٪	-	۱۲،۵۰۰
د ۱۰۰،۰۰۰ د وضع څخه وروسته ۲۰٪ ۸۹۰۰	-	۱۰۰،۰۰۰

هغه کارکوونکي چې معاشونه ئې په میاشتنۍ بڼه نه بلکه په اوونیز، دوه اوونیز او داسې نورو بڼو ورکول کېږي، د مالیې وضع ددې جدولونو پر بنسټ چې د میاشتنیو جدولونو پر بنسټ ترتیب شوي دي، ترسره کېږي:

د هغو معاشونو جدول چې په میاشت کې دوه ځله ورکول کېږي په افغانۍ

مالیه	عوايد کمتر از (افغانۍ)	عوايد بیشتر از (افغانۍ)
۰٪	۲۵۰۰	۰

د ۲۵۰۰ څخه وروسته ۲٪	۲۲۵۰	۲۵۰۰
د ۲۲۵۰ څخه پورته ۱۰٪ + ۷۵٪	۵۰,۰۰۰	۲۲۵۰
د ۴۴۵۰ + ۵۰,۰۰۰ څخه پورته مبلغ نه ۲۰٪		۵۰,۰۰۰

د هغو معاشونو جدول چې په هرو دوو اونیو کې ورکول کیږي په افغانۍ

مالیه	عوايد کم له (افغانۍ)	عوايد زیات له (افغانۍ)
٪۰	۲۳۰۸	۰
د ۲۳۰۸ څخه وروسته ۲٪	۵۷۲۹	۲۳۰۸
د ۵۷۲۹ څخه وروسته ۱۰٪ + ۲۹٪	۴۲,۱۵۴	۵۷۲۹
د ۴۲,۱۵۴ څخه وروسته ۱۰٪ + ۴۱٪		۴۲,۱۵۴

د اوونیزو معاشونو محاسبوي جدول په افغانۍ

مالیه	عوايد کم له (افغانۍ)	عوايد زیات له (افغانۍ)
٪۰	۱۱۵۴	۰
د ۱۱۵۴ څخه وروسته ۲٪	۲۸۸۵	۱۱۵۴
د ۲۸۸۵ څخه وروسته ۱۰٪ + ۳۵٪	۲۳,۰۷۷	۲۸۸۵
د ۲۳,۰۷۷ څخه وروسته ۱۰٪ + ۲۰٪		۲۳,۰۷۷

د ورځنیو معاشونو محاسبوي جدول په افغانۍ

مالیه	عوايد کم له (افغانۍ)	عوايد زیات له (افغانۍ)
٪۰	۱۶۴	۰
د ۱۶۴ څخه وروسته ۲٪	۴۱۱	۱۶۴
د ۴۱۱ څخه وروسته ۱۰٪ + ۵٪	۳۲۸۸	۴۱۱
د ۳۲۸۸ څخه وروسته ۲۰٪ + ۲۹۳٪		۳۲۸۸

پر معاشونو باندې موضوع ماليه څرنگه محاسبه کېږي؟

د ورکړې د مودې د ټاکنې څخه وروسته، د معاشونو ماليه د پورتنیو جدولونو سره سم محاسبه کېږي. د هر کارکوونکي د ماليې د محاسبې لپاره د هغه مجموعي معاش (د ماليې وړ امتیازونو په ګډون) په پام کې نیول کېږي. که چېرې یاد شوی مبلغ له تر ټولو لوړ حد (په میاشت کې ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ، ۵۰،۰۰۰ افغانۍ په ۱۵ ورځو کې او داسې نور) څخه زیات وي، د مناسب جدول له څلورمې ستنې څخه ګټه واخلي. که چېرې مجموعي معاش (د ماليې وړ امتیازونو په ګډون) په میاشت کې په دوهم لوړ حد (۱۲،۵۰۰ افغانیو په میاشت کې، ۲۲۵۰ په نیمه میاشت کې) څخه زیات وي خو له تر ټولو لوړ حد څخه تیرې ونکړي د مناسب جدول له دریمې ستنې څخه ګټه واخلي. که چېرې مجموعي معاش (د ماليې وړ امتیازونو په ګډون) د تر ټولو ټیټ حد (۵۰۰۰ افغانۍ په میاشت کې، ۲۵۰۰ افغانۍ په نیمه میاشت کې) څخه زیات خو د دوهم ټیټ حد څخه زیات نه وي د مناسب جدول له دوهمې کرښې څخه ګټه واخلي. که چېرې د کارکوونکي معاش او نور امتیازات د تر ټولو ټیټ حد څخه ټیټ وي په دې صورت کې د معاش موضوعي ماليه د تطبیق وړ نه ده.

۳ بیلګه:

عبدالله په میاشت کې ۲۰۰۰۰ افغانۍ عاید لري. د هغه د موضوعي ماليې نورم ۹۰۰ افغانۍ ده چې د معاشونو د محاسبې د جدول دریمې ستنې سره سم محاسبه کېږي:

$$۷۵۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰ = ۱۲,۵۰۰$$
$$۱۰ \times ۷۵۰۰ (\%, ۱) = ۷۵۰$$
$$۷۵۰ + ۱۵۰ = ۹۰۰$$

۴ بیلګه:

جو براون له لومړۍ بیلګې څخه په میاشت کې دوه ځله ۵۵،۰۰۰ افغانۍ لاس ته راوړي. هغه د معاش موضوع ماليه ۵۴۵۰ افغانۍ په میاشت کې دوه ځله د لاندې محاسبې سره سم د په میاشت کې دوه ځله معاشونو له څلورمې ستنې څخه محاسبه کېږي.

$$۵۵,۰۰۰ - ۵۰,۰۰۰ = ۵,۰۰۰$$
$$۲ \times ۲,۵۰۰ (\%, ۲) = ۱,۰۰۰$$
$$۵,۰۰۰ + ۱,۰۰۰ = ۶,۰۰۰$$

څه مهال باید ماليه ورکړل شي؟

ګمارونکۍ مکلف دی تر څو وضع شوي پیسې د میاشتې له پای څخه تر لسو ورځو پورې دولت ته ورکړي (۲۰ ماده) ۵ بیلګه: د "الف" سهامی شرکت چې یو بهرنۍ شرکت دی د خپلو بهرنیو

کارکوونکو معاشونه هره دوه اونۍ اجرا کوي. خو د داخلي کارکوونکو معاش په میاشتنی شکل ورکول کیږي. یاد شوی شرکت مکلف دی ترڅو مالیات دواړو گروپونو ته د معاش د ورکړې پر مهال په پام کې ونیسي او په بیلابیلو وختونو کې یې وضع کړي خو د ورکړې پر مهال یوه تحویلي فورمه چمتو کړي او ټول وضع شوي مالیې د میاشتي په پای کې تر لسو ورځو پورې بانک ته تحویل کړي.

۲ بیلگه:

د "ب" بهرنۍ شرکت خپلو بهرنیو کارکوونکو ته په میاشت کې دوه ځله او داخلي کارکوونکو ته په میاشتنی شکل معاش ورکوي. دا شرکت هم په میاشت کې یو ځل د ورکړې او د تحویلي فورمې د اړایې مکلفیت لري.

د معاشونو موضوعي مالیې رپوټ څرنگه ورکول کیږي؟

کلني صورت حساب:
گمارونکۍ باید خپل هر یوه کارکوونکي ته د هغه د معاش او مالیې اظهارنامه ورکړي چې په هغې کې باید د گماروونکي نوم، پته، د گماروونکي تشخیصیه نمبر، د کارکوونکي نوم، پته، د کارکوونکي د مالیه ورکوونکي د پیژندنې نمبر او د کارکوونکي د معاش یا دستمزد مجموعه او وضع شوي مالیه بنودل شوي وي. ددې اظهارنامې یو نقل د مالیې وزارت ته هم لېږدول کیږي (۲۱ ماده).

گمارونکۍ باید د ټولو ورکړل شویو معاشونو او موضوعي مالیو راپور د کال په اوږدو کې وړاندې کړي.
د موضوعي مالیې رپوټ او د بانک تحویلي فورمې:
گماروونکي باید په مالیاتي کال کې ټولو کارکوونکو ته ورکړل شوي معاشونه او وضع شوي مالیې کلني لنډ رپوټ ورکړي. (۲۱ ماده).
د معاش د موضوعي مالیې رپوټ او تحویلي فورمه: دا فورمه باید د هغې میاشت په پای کې چې معاش پکې ورکړل شوي دي، په لسو ورځو کې ترتیب او ارایه کړل شي. په دې فورمه کې ټول ورکړل شوي معاشونه او وضع شوي مالیې رپوټ ورکول کیږي. وضع شوي مالیه له دې فورمې سره د افغانستان بانک کې تحویلېږي. په بانک کې د پیسو تحویلي په افغانستانو تر سره کیږي (۲۰ ماده).

د کارکوونکي مسؤلیت څه دی؟

که چیرې یو کارکوونکي یواځې یوه دنده ولري په دې صورت کې هغه مکلف نه دی ترڅو د موضوعي مالیې صورت حساب ارایه کړي. د مالیې وزارت اړوند معلومات د گماروونکي څخه د کلني لنډ رپوټ په وړاندې کول سره معلومات ترلاسه کوي.
که چیرې کارکوونکۍ نور عواید (د بلې دندې په شمول، ازاد کار، د سهام

گټه، کرایه او داسې نور چې عواید یواځې دې پورې نه محدودېږي، ولري، یاد شوی شخص باید د انفرادي اشخاصو لپاره پر عایداتو باندې ماليې اظهارنامه ډکه کړي او د ټول کال مالیه ددې سره سم محاسبه کړي. یاد شوی کارکوونکي ته د کال په پای کې د ټولو مالیاتو د سنجش پر مهال د کال په اوږدو کې د وضع شویو هر ډول مالیاتو مجرائي وړکول کېږي (۲۳ ماده).

ستاسو له کارکوونکو سره د مالیاتو د موضوع طرحه

پر عایداتو باندې د مالیاتو په قانون کې د بدلونونو په راتلو سره په مالیاتي نورمونو کې تغیر راغلی او په دې سره د زیاتو کارکوونکو د موضوعي مالیو په مبلغ کې زیاتوالی راغلی او یو زیات شمیر نور کارکوونکي د نوې موضوعي مالیې تابع شوي دي. اړینه ده ترڅو کارکوونکو ته څرگنده شي چې پر عایداتو باندې مالیات د گڼ شمیر کلونو لپاره د مالیاتي قوانینو یوه مهمه برخه ده او د ۱۳۸۷ لمریز کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون سره سم پردې باندې پابندي د افغانستان د اوسیدونکو بنسټیز مسؤلیت دی.

که چېرې کارکوونکي په ځانگړې توگه د موضوعي مالیې یا پر عایداتو باندې مالیاتو او د ورکړې د څرنگوالي په اړه پوښتنې ولري، مهرباني وکړئ هغوی ته لارښوونه وکړئ ترڅو د مالیې وزارت د عوایدو لوی ریاست سره اړیکه ونیسي او حل مطلب وکړي. که چېرې تاسې د گمارونکي نهاد په توگه عواید چې د عوایدو لوی ریاست استازي ستاسې د کار ځای ته واستول شي او د کارکوونکو پوښتنو ته ځوابونه او پوهنه ووايي، نو مهرباني وکړئ د عوایدو لوی ریاست یا مستوفیتونو سره اړیکه ټینګه کړئ او د داسې لیدنو فرصتونه چمتو کړئ.

تطبیقي احکام

پر مالیاتو باندې د عایداتو د مقرراتو څخه د پیروي نه کولو په صورت کې، د مالیې وزارت د اطاعت پذیري د ډاډ لپاره د عایداتو باندې مالیاتو د قانون په چوکاټ کې له اداري احکامو څخه گټه اخلي. تطبیقي احکام په څوارلسم او شپاړسمو فصلونو کې موجود دي او جرميې او لویې څارنوالۍ ته د تعقیب په موخه ارجاع په بر کې لري.

د مالیاتو اړوند مالومات

د عوایدو لوی ریاست اداري او مستوفیتونه مالیه وړکوونکو ته په وړیا توگه فورمي، لارښوونه او لارښوونې وړاندې کوي چې دا مواد په چاپ شوي او همدا راز له یوه نوې ویب پاڼې <http://www.ard.gov.af> څخه د

رانبخته كيدو وړ بڼو ترلاسه كيدای شي. ياده ويب پاڼه د عوايدو د لوی رياست او مستوفيتونو موقعيتونه، د اړيکو شميرې او کاري ساعتونو په اړه مالومات وړاندې کوي. ماليه ورکونکي همداراز کولای شي نور گټور مالومات لکه عامې خبرتياوې او طرز العملونه، د معاش د موضوعي ماليې په اړه پوښتنې او ځوابونه، د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو د مالياتو قانون، او تعليماتنامه ترلاسه کړي. ياده تعليماتنامه د قانون هره ماده او اړوند مقررات په جلا توگه څپرې او د گټورو بيلگو په لرلو سره ماليه ورکونکو ته لا ډيره آسانتيا په برخه کوي.

يادونه

د <http://www.ard.gov.af> په ويب پاڼه کې د ماليه ورکونکي اړوند معلوماتو د پانې شتون ماليه ورکونکي ته د گټورو او اړينو معلوماتو د ترلاسه کولو کار تر ډير کچه اسانه کړی دی. په دې پاڼه کې ماليه ورکونکي کولی شي د ۱۳۸۷ لمریز کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون، بيلابيلې عامه خبرتياوې، کړنلارې، فورمې، لارښودونه، ارشيف شوي سندونه، د معاش د موضوعي ماليې اړوند پوښتنې او ځوابونه او داسې نور معلومات ترلاسه کړي. په دې پاڼه کې همدارنگه پر عايداتو باندې د مالياتو لارښود کتاب (تعليماتنامه) هم شتون لري چې په هغې کې د قانون هره ماده او مقررات د گټورو مثالونو څخه په گټې اخيستني په جلا توگه تشریح شوي ده.

001E 01 03 2012

د افغانستان اسلامي جمهوريت
د مالي وزارت
د عوايدو لوی رياست
۱۳۹۱

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Finance
Afghanistan Revenue Department
1391
www.ard.gov.af

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت ماليه
رياست عمومي عوايد
۱۳۹۱